

Kurzus neve, valamennyi Neptun adata, oktató nevével együtt:

A tantárgy címe: *Bibliismeret II. (Újszövetség)*

A tantárgy kódja: *BBNSF82000 (Budapest BTK-Z 005, Esztergom E 210)*

A tárgy felelőse: *Sághy Ádám*

Kurzusleírás szakirodalommal együtt

Tantárgy célja:

A tantárgy célja, hogy a bölcsészkar hallgatóit a kötelező hitéleti képzések keretében behatóan megismertesse az újszövetségi Szentírás könyveivel, azok teológiai alapjaival, és a hermeneutika alapelveivel. A biblia könyvei, a napnyugati kultúra egyik legmeghatározóbb elemeiként a hitélettől és a keresztény felekezetektől függetlenül is igényt tartanak arra, hogy az általános bölcsészképzésben kiemelten vizsgáljuk őket, a kurzus ezt a célt is igyekszik kielégíteni.

A kurzuson a hallgatók részletesen megismerkedhetnek a keresztény kinyilatkoztatás alapjaival a *Dei Verbum* zsinati dokumentum tükrében. Erre építve tárgyaljuk a félév során a Szentírás és a Hagyomány viszonyát. A Szentírás kortörténetének bemutatását követően részletesen is foglalkozunk az egyes szentírási könyvek keletkezésével, tartalmával és teológiai háttérével. Célunk, hogy a félév tematikájában szereplő témákat problémaközpontúan tárgyaljuk.

A tantárgy leírása

sorszám	Témakör	Óraszám
1.	Az újszövetség keletkezése és teológiai alapjai	4
2.	A Kinyilatkoztatás (Dei Verbum): Szentírás és Szent Hagyomány. A keresztény hermeneutika és alapelvei	4
3.	Bevezetés a páli korpuszba: Az apotol élete és kora	4
4.	Szent Pál teológiája levelei tükrében, különös tekintettel a római levélre	4
5.	A szinoptikus evangéliumok. Bevezetés. Márk evangéliuma I.	4
6.	Márk evangéliumának teológiája	4
7.	Máté evangéliuma I.	4
8.	Máté evangéliuma II.	4
9.	A lukácsi korpusz: Lukács evangéliuma, Apostolok Cselekedetei	4
10.	János evangéliuma	4
11.	Jelenések könyve	4
12.	Összefoglalás	4

Számonkérés módja: Szóbeli / írásbeli vizsga a félév elején kiadott tétellista alapján. A félév során három hiányzás megengedett. 50%-ot meghaladó hiányzás esetében a félévvégi aláírás nem adható meg.

Kötelező irodalom:

KOCSIS IMRE, *Bevezetés az Újszövetség.* Apor Vilmos Katolikus Főiskola. 2006.

Kijelölt részek: KOCSIS IMRE, *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe, és irodalmába.* I – II. SZIT. 2011.

Ajánlott szakirodalom:

I. Az újszövetség teológiája, és a kinyilatkoztatás:

GNILKA, JOACHIM, *Az Újszövetség teológiája.* Szent István kézikönyvek. SZIT, Budapest. 2007.

GAILLARDETZ, R., R., *A katolikus teológia megalapozása. Bevezetés a teológia ismeretelméletébe.* Sensus Fidei Fidelium sor. L'Harmattan Kiadó – Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola. Budapest, 2011

YVES M. – J. CONGAR, *Az Egyház élő hagyomány. Tanulmány a hagyomány teológiai fogalmáról.* Sensus Fidei Fidelium sor. L'Harmattan Kiadó – Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola. Budapest. 2015.

[DEI VERBUM](#). *A II. vatikáni zsinat DEI VERBUM kezdetű dogmatikus konstitúciója az isteni kinyilatkoztatásról*

II. Egyháztörténet:

MOISETT, JENA-PIERRE, *A katolicizmus története.* Napjaink Teológiája Sorozat. Bencés Kiadó. Pannonhalma, 2012

III. Hermeneutika:

ÓRIGENÉSZ, *A principiumokról, IV. Könyv 1-3.* Hermeneutikai kutatóközpont, Budapest. 1998.

GEBHARD EBELING, *Értelmezéstörténet, mint egyháztörténet.* Hermeneutikai kutatóközpont, Budapest.

SZENT ÁGOSTON, *A keresztény tanításról,* Kairosz Kiadó, Catena fordítások I. Budapest.

GÁNOCZY SÁNDOR – STEFAN SCHELD, *Kálvin hermeneutikája. Szellemtörténeti feltételek és alapvonalak.* Kálvin Kiadó. 1997.

IV. Általános újszövetségi bevezető könyvek.

KOCSIS IMRE, *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe, és irodalmába.* I – II. SZIT. 2011.

KOCSIS IMRE, *Az üdvösség igéje. Újszövetségi tanulmányok.* SZIT. Budapest. 2013.

TAKÁCS GYULA, *Az Újszövetség irodalma I – II.* Paulos Hungaros- Kairosz Kiadó, Budapest. 2000.

TAKÁCS GYULA, *A Római levél (Exegézis jegyzet)* Kairosz Kiadó, Budapest, 2002.

V. Teológiai lexikon, szótár:

HERBERT HAAG, *Bibliai lexikon*. SZIT. 1989.

LEON – DUFOUR, XAVIER, szerk. *Biblikus teológiai szótár*. SZIT. 2009.

**Kurzusanyag heti lebontásban a félév hátrelevő heteire nézve
szakirodalommal, rövid, 2-5 soros órai tematikával.
Visszajelzések kezelésének formája (email, telefon, FB etc.)**

2020. március 16.

Krisztológiai felségcímek Márk evangéliumában

A evangélium történeti bevezetése után ezen az előadáson, annak teológiai tartalmát vizsgáljuk meg. 1. Márk evangéliumának legfontosabb krisztológiai címeinek jelentése: Krisztus, és az Isten Fia felségcímek elemzése. 2. Márk evangéliumának teológiai olvasata. Külön hangsúllyal a megkeresztelkedésre és a színeváltozásra.

KOCSIS IMRE, *Bevezetés az Újszövetség*. Apor Vilmos Katolikus Főiskola. 2006. 18 – 27.

2020. március 23.

Máté evangéliuma I.

Az előadáson a kánonban elsőként szereplő evangélium kerül bemutatásra. Az általános bevezetőben ismertetésre kerül Máté evangéliumának keletkezése, történeti közege. Ezen kívül a Márk evangéliumához való sajátos viszonyt vizsgáljuk meg az ún. két forrás elmélet fényében. Az előadás második felében a Máté nagy „beszédeit” (különös tekintettel a hegyi beszédre és az ún. egyházi beszédre) elemezzük.

KOCSIS IMRE, *Bevezetés az Újszövetség*. Apor Vilmos Katolikus Főiskola. 2006. 27 – 37.

2020. március 30.

Máté evangéliuma II.

Az evangélium általános bevezetője után Máté legfontosabb teológiai témáit tekintjük át. A hegyi beszédből a 8 boldogságot elemezzük. Máténál különös hangsúlyt kap az egyház, melynek teológiai alapjait nagyrészt ő rakja le. Így az előadásban az egyház újszövetségi képét, vonásait, kezdetét mutatjuk be Máté alapján. Végül az evangélista eszkatológiai megnyilatkozásait kötjük össze a páli teológiával.

KOCSIS IMRE, *Bevezetés az Újszövetség*. Apor Vilmos Katolikus Főiskola. 2006. 27 – 37.

2020. április 20.

A lukácsi korpusz

Az evangélium általános adatainak megvizsgálása után a legnagyobb hangsúlyt Lukács evangélista történelem-teológiai újításának bemutatása követ. Részletesen kitérünk a *Magnificatra*, az Úr imádságára. Az evangélium teológiai tanításának két fontos aspektusát tárgyaljuk, az irgalmasságot és az eukarisztiát. Az előadás második részében az Apostolok Cselekedetei kerül bemutatásra.

Tekintve, hogy a páli korpusz bemutatásánál már részben szó volt a műről, így itt csak a keletkezésével és az evangéliummal való viszonyról lesz szó.

KOCSIS IMRE, *Bevezetés az Újszövetség.* Apor Vilmos Katolikus Főiskola. 2006. 37 – 49, 65 – 75.

2020. április 27.

János evangéliuma

Utolsóként János evangéliumával ismerkedünk meg. Keletkezéstörténeténél különös hangsúllyal kerül bemutatásra az a szellemtörténeti közeg, melyben János megírja munkáját. Az evangélium szövegeinek fényében a hallgatókkal gyakorlatban is megvizsgáljuk a szinoptikusokkal való eltéréseket. A jánosi mű teológiájának két elemét érintjük bővebben. Az egyik az ún. logosz himnusz és annak krisztológiai értelmezése, illetve a másik, a passió története, ahogyan azt János megörökítette.

KOCSIS IMRE, *Bevezetés az Újszövetség.* Apor Vilmos Katolikus Főiskola. 2006. 49 – 65.

2020. május 4.

Jelenések könyve

A Szentírás utolsó könyveként a Jánoshoz köthető Jelenések könyve áll, amely mind műfaji, mind teológiai értelemben komoly sajátosságokkal rendelkezik. Az előadáson megpróbáljuk bemutatni az apokaliptika műfaját, amely részben áthatja ezt a művet. Megvizsgáljuk a történeti keletkezését, a Krisztus és az egyházra vonatkozó teológiai mondanivalóját.

KOCSIS IMRE, *Bevezetés az Újszövetség.* Apor Vilmos Katolikus Főiskola. 2006. 164 – 177.

2020. május 11.

A félév összefoglalása

A tananyag tartalmi nagysága és strukturális szélessége miatt nagyon indokolt, hogy az utolsó órát a legfontosabb kérdések megbeszélésével és az egész féléves anyag szisztematikus összefoglalásával zárjuk. Ez részben segítség a hallgatóknak, hogy még egyszer ábeszéljük azokat a hangsúlyokat, amelyek a számonkérés során prioritások lesznek. Illetve a hallgatók számára is nagyobb tér nyílik a reflexióra.

Visszajelzések kezelésének formája: A hallgatók számára az előadásokkal kapcsolatban a saghy.adam@gmail.com e-mail címen, a 06-30-760-4424-es telefonszámon, illetve igény szerint, előzetes egyeztetés alapján skype-on keresztül állok rendelkezésre.

Félévközi beszámoló(k) ideje, formája **Visszajelzések kezelésének formája (email, nettelefon)**

Félévközi beszámoló nem lesz a tárgyból.

Vizsga/szemináriumi dolgozat ideje **Visszajelzések kezelésének formája (email, nettelefon)**

A vizsga ideje: 2020 május – június.

Visszajelzések kezelésének formája: A hallgatók számára a vizsgával kapcsolatban a saghy.adam@gmail.com e-mail címen, a 06-30-760-4424-es telefonszámon, illetve igény szerint, előzetes egyeztetés alapján skype-on keresztül állok rendelkezésre.